

МОВНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Мовна ситуація – це сукупність усіх мов, територіальних і соціальних діалектів, функціональних стилів тощо, які використовуються в країні для забезпечення комунікації на всіх суспільних рівнях [1].

Українське суспільство є прикладом мовної ситуації, де спостерігається функціонування й співіснування двох мов – української та російської у межах однієї держави.

Заборони щодо наявності власної мови за царизму та поширення в радянський період російської мови як мови міжнародного спілкування спричинило низку перешкод у побудові сучасної національної держави і розвитку української мови, а саме:

1) асиміляцію значної частини українського населення, що зумовила ослаблення національної самосвідомості українців, стагнацію розвитку нації та розширення меж використання російської мови в регіонах України.

2) деформованість мовної ситуації України, яка виражає диспропорцію у співвідношенні частин українськомовного та російськомовного населення і чисельності українців та росіян на території країни.

Загальний стан мовної ситуації в Україні ускладнює наявність суржику, тобто змішування мовних одиниць української та російської мов.

Проблемою на сучасному етапі є не лише агресивне поширення російської мови, але й використання англійських слів, тобто заміна самобутніх українських слів англійськими відповідниками. Наприклад, сьогодні часто чуємо не «мистецька подія», а «мистецький івент». Молодь України надає перевагу вивченню англійської мови і мотивує свій вибір тим, що це відкриває перспективи для працевлаштування. Економічна криза каталізує цей процес та спонукає молодь опановувати англійську, щоб мати можливість їхати за кордон.

Вивчення іноземних мов і культур не повинно негативно впливати на розвиток свого, рідного. Симбіотичне поєднання англійської й української мов має бути урівноважене філологами.

Остаточне вирішення мовного питання в Україні ускладнюється тим, що, крім російської, у прикордонних областях активно використовуються польська, білоруська, угорська, румунська мови.

Українська мова нині потребує протекції й повсюдного вживання на всіх рівнях. На жаль, сьогодні не створено належних умов для розвитку української мови.

Безумовно, означена проблема потребує об'єктивних рішень при ухваленні мовного законодавства для уникнення додаткового загострення політичної ситуації в країні.

Отже, мова нації повинна мати належну підтримку з боку держави. Насамперед необхідно забезпечити відповідне функціонування української мови в усіх сферах життя українського суспільства. В іншому випадку мовна ситуація погіршиться, що може призвести до втрати національної самосвідомості, суспільної консолідації, незворотного процесу мовної і національно-культурної асиміляції.

Список літератури

1. Масенко Л. Мова і суспільство: постколоніальний вимір / Л. Масенко. – Київ: КМ Академія, 2004. – 164 с.

*Науковий керівник: Стецик Х.М.,
канд. філол. наук*

УДК 81'324:378.4(477-25)НАУ-057.87"712" (043.2)

Штефан І.Д.

Національний авіаційний університет, Київ

АНАЛІЗ МОВНОЇ СИТУАЦІЇ СЕРЕД СТУДЕНТІВ НАУ (2018 рік)

Мовна ситуація в Україні досі залишається непростною. Білінгвізм та диглосія є поширеними у суспільстві. Білінгвізм – функціонування й співіснування двох мов у межах однієї держави. З позиції цього терміну в Україні найбільш вживаними є дві мови: українська та російська. Диглосія – співіснування двох форм однієї чи двох мов, які виконують різні функції з обов'язковим атрибутом «високий–низький». [1, с.13]

Наслідком диглосії в Україні є паралельне існування суржика та унормованої української мови. Хоча сам по собі суржик неадекватно дослідженим явищем, в Україні він існує у формі низької, простонародної мови населення. Спираючись на дослідження науковців та за результатами анкетування студентів НАУ, спробуємо проаналізувати мовну ситуацію в Україні, зокрема серед студіюючої молоді (17-19 років).

Загальну мовну ситуацію в країні законодавчо формують Конституція України та Закон України "Про засади державної мовної політики". Але, на думку директора Інституту української мови НАН України, П.Ю. Гриценка, не можна вважати, що вищезазначений закон повною мірою захищає українську мову як державну та гарантує її розвиток. Протилежні погляди виражає соціолог В.К.Коробов. Так, на його думку, українська мова продовжує зміцнювати свій статус як офіційна мова та мова освіти. За дослідженнями центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумковата громадської організації «Простір свободи», українську мову вважають рідною 68% громадян. Порівнюючи мовну ситуацію в Україні у 2011 та 2017 роках, можна стверджувати, що українська мова набула популярності в громадських місцях (рідною мовою спілкується на 3,8% більше громадян, а російською на 25,7% менше); частка населення, яка користується українською мовою вдома збільшилася на 9%, російською – на 14% менше; актуальність української мови як мови роботи та навчання зросла на 3,7%, а російської – зменшилася на 25,6%. Джерело: [2, с.1]

Молодь відіграє дуже важливу роль у розвитку держави. Тому цікаво дослідити мовну ситуацію на прикладі академічних груп студентів НАУ Факультету економіки та бізнес-адміністрування. Ми провели дослідження у вигляді анкетування (4 питання з відкритими відповідями), до якого залучили 70 студентів першого курсу віком від 17 до 19 років.

У результаті проведеного дослідження було виявлено, що спілкування українською мовою серед молоді є найбільш поширеним. Так, за результатами анкетування: